



DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Joakim Myrland

Deres ref

Vår ref

Dato

24/1512-2

8. mai 2024

Lovverk rundt fellelister ved stortingsvalg

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til e-post 26. mars 2024 til Valgdirektoratet, med diverse spørsmål knyttet til lovverk rundt fellelister ved stortingsvalg. Valgdirektoratet har oversendt henvendelsen til departementet for besvarelse.

Bakgrunnen for henvendelsen

I henvendelsen redegjøres det for at det blir jobbet med felleliste for flere partier til stortingsvalget i 2025. Det er en kombinasjon av partier som har fått over 5000 stemmer ved siste stortingsvalg, under 5000 stemmer ved siste stortingsvalg, nyopprettede partier, og partier som ennå ikke er opprettet.

Spørsmål 1 – Hvilke krav er det til underskrifter for en slik valgliste ved stortingsvalget 2025?

Valgloven av 2023 § 5-4 fastsetter hvilke krav som stilles til antall underskrifter på listeforslag. Paragrafen lyder:

(1) Listeforslag fra partier som er registrert i Partiregisteret, og som ved forrige stortingsvalg fikk minst 5 000 stemmer i hele landet, skal være underskrevet av to styremedlemmer i partiets avdeling med ansvar for det valgdistriktet listen gjelder. Det samme gjelder for partier som er blitt registrert i Partiregisteret etter forrige stortingsvalg. Hvis et registrert politisk parti stiller listeforslag sammen med en uregistrert gruppe, gjelder likevel bestemmelsene i andre ledd.

(2) Øvrige listeforslag skal være underskrevet av minst så mange personer som tilsvarer én prosent av antall personer med stemmerett ved forrige valg i valgdistriktet. Ved

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Kommunalavdelingen

Saksbehandler
Jan Morten
Sundeid
22 24 72 49

kommunestyrevalg skal listeforslaget likevel være underskrevet av minst like mange personer som det skal velges medlemmer til kommunestyret.

(3) Underskriverne må ha stemmerett i valgdistriktet og kan bare skrive under på ett listeforslag.

Første ledd vil gjelde for en fellesliste for partier som alle fikk over 5000 stemmer ved forrige stortingsvalg, også dersom en slik fellesliste omfatter partier som er blitt registrert i Partiregisteret etter forrige stortingsvalg.

Andre ledd vil gjelde for alle andre typer felleslister.

Spørsmål 2 – Hvilke krav er det til underskrifter ved neste stortingsvalg dersom partiene skulle stille hver for seg?

Det følger av valgloven § 5-4 hvor mange underskrifter det skal være på et listeforslag. Dersom listeforslaget er fra et parti som er registrert i Partiregisteret, og som ved forrige stortingsvalg fikk minst 5000 stemmer i hele landet, skal listeforslaget være underskrevet av «to styremedlemmer i partiets avdeling med ansvar for det valgdistriktet listen gjelder». Det samme gjelder for partier som er registrert i Partiregisteret etter forrige stortingsvalg, jf. § 5-4 første ledd.

Det følger av andre ledd at «[ø]vrige listeforslag skal være underskrevet av minst så mange personer som tilsvarer én prosent av antall personer med stemmerett ved forrige valg i valgdistriktet».

Spørsmål 3 – Hvordan vil partistøtte fordeles?

Politiske partier som er registrert etter partiloven kapittel 2, kan etter partiloven § 11 første ledd første punktum «søke departementet om statlig støtte til partiets organisasjon på nasjonalt nivå». Det følger av andre punktum at «[s]tøtten ytes som stemmestøtte og grunnstøtte».

Andre ledd første punktum fastsetter at «[s]temmestøtten ytes som et likt kronebeløp per stemme oppnådd ved siste stortingsvalg». Det følger av andre punktum at «[g]runnstøtten ytes som et likt kronebeløp til partier som ved siste stortingsvalg mottok minst 2,5 % av stemmene på landsbasis eller som fikk innvalgt minst én representant i Stortinget».

Også den sentrale ungdomsorganisasjonen til et politisk parti som er berettiget til støtte, kan søke departementet om støtte, jf. tredje ledd første punktum. Støtten ytes etter andre punktum «som et likt kronebeløp per stemme partiet oppnådde ved siste stortingsvalg».

Partiloven §§ 12 har tilsvarende bestemmelser om statlig tilskudd til politiske partiers organisasjoner og ungdomsorganisasjoner i fylkene, og § 13 har tilsvarende bestemmelser om statlig tilskudd til politiske partiers organisasjoner i kommunene.

Begge disse paragrafene inneholder imidlertid *i tillegg* en bestemmelse som fastsetter at *felleslister* av partier som er registrert etter partiloven kapittel 2, kan søke om stemmestøtte og grunnstøtte, jf. § 12 femte ledd første punktum og § 13 fjerde ledd første punktum. Det følger videre av § 12 femte ledd tredje punktum og § 13 fjerde ledd tredje punktum at «[p]artiernes omforente forslag til fordeling legges til grunn for fordelingen». Det følger videre av fjerde punktum i begge leddene at dersom partiene ikke blir enige om fordelingen, «skal støtten fordeles etter skjønn med utgangspunkt i stemmetallene for partiene på landsbasis eller etter stemmetallene ved et tidligere valg».

Før partiloven ble vedtatt var det en ordning hvor felleslister av registrerte politiske partier kunne søke støtte til partienes sentrale organer, jf. St.prp. nr. 108 (1969–70) *Om generell støtte til de politiske partiers organisasjoner*. Det fulgte av proposisjonen (s. 13) at det skulle opprettes en upartisk nemnd som blant annet skulle ta stilling til hvordan stemmer som er oppnådd på en fellesliste skulle fordeles mellom på felleslisten.

Nærmere regler om den statlige partistøtteordningen var gitt i Moderniseringsdepartementets retningslinjer P-650 (1993), som i stor grad videreførte støtteordningen som ble foreslått i St.prp. nr. 108 (1969–70).

Partiloven § 11 inneholder derimot ingen bestemmelse om at felleslister av registrerte politiske partier kan søke støtte etter § 11. Etter det departementet kan se er det heller ikke noen holdepunkter i forarbeidene til paragrafen, jf. Ot.prp. nr. 84 (2004–2005), som tilsier at en slik ordning er tilsiktet etter § 11.

Departementet antar på denne bakgrunn at registrerte politiske partier som stiller fellesliste ved stortingsvalg, ikke kan søke statlig støtte etter partiloven § 11.

Spørsmål 4 – Finnes det en måte å avtalefeste fordeling av partistøtte i forkant, også for partier som ikke har støtte i dag?

Departementet viser her til svar på spørsmål 3.

Med hilsen

Siri Dolven (e.f.)
avdelingsdirektør

Jan Morten Sundeid
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer